

אחרי שהגישה תלונה רשמית, על כי מפקד הכלא בחברון סירב להרשות לה לפגוש את לקוחה, העציר הביטחוני עבד אל-ג'אבר עבדאללה אל-סיוני מחברון, (העולם הזה 1781), קיבלה עורכת-הדין פליציה לנגר את ההיתר.

מה שמעה בביקור זה? על כך כתבה מיכתה רשמית לשר-הביטחון ולרמטכ"ל.

טענה הפרקליטה:

לדאבוני הרב עלי להצהיר, כי סיפורו של הנגל הצדיק את חששותי: הלה גולל לפני את קורותיו בחקירה במימשל חברון, לאמור: לאחר מעצרו הובל לחדר-החקירה, רות, הוגבה בפניו ובכל חלקי גופו על-ידי מיספר אנשים, שאת שמותיהם אין הנגל יודע.

בחקל מהזמן בו הוכה מרשי, היו עיניו פקורות.

חוקרי הפגישוהו עם עצורים אחרים, ולחצו עליו, בהמשיכם להכותו, כי יודה על כי העביר כסף מעמאן לאותם האנשים. כאשר מרשי הכחיש מכל וכל את המיוחס לו, המשיכו חוקריו להכותו, עד שחדל הוא לשמוע באוזנו הימנית.

לאחר מכן ציוו עליו חוקריו להתפשט בהיותו עירום, ככלו את ידיו לאחור, ותר לוהו בידי על חבל, אשר נקשר לכבליו ואשר הורם מאחוריו, יחד עם גופו, בצורה ואופן בלתי-ידועים למרשי. חוקריו גם היכוהו באשכיו, ולאחר כל מכה ציוו עליו: "תדבר!" כאשר אמר כי אין לו במה להודות, וכי לא עשה דבר, המשיכו חוקריו במכות.

לאחר החקירה הוטל מרשי לצינוק, בו היה שרוי 31 יום, ללא אפשרות להחליף בגדים, לתרחץ, ומבלי לראות את אור השמש בכל אותה התקופה, כשברשותו שמיכות דקות בלבד, והוא מוטל על ריצת פת ביטון, כשכל גופו כואב והוא רועד מקור.

עלי לציין כי מרשי, שהנו כבן 52 שנה, סובל ממחלת דרכי-הנשימה, ובכל אותה התקופה לא ניתן לו שום טיפול רפואי. בעת פגישתו עמי אמש טען מרשי, כי עד היום אינו שומע באוזנו הימנית, תוך צאה מהמכות, אף כי הסימנים האחרים, כנפיחות פניו וגופו נעלמו, מפני שעברו ימים רבים מעת החקירה והעינויים.

עד כאן מיכתב הפרקליטה. העיוור לא קם. בינתיים נודעו לי פרקליטה הנמרצת, חברת רק"ח, פרטים על המרידה באשקלון.

טוענת היא: בעת שביקרה בכלא רמלה, נתברר לה ש-18 האסירים שגרמו למרידה הועברו לרמלה. האסירים היו יחפים וקרועי בגדים, את צעקותיהם שמעו ה-אסירים כל הזמן, בגלל המכות שקיבלו מהסוהרים.

האסירים סיפרו שמחאתם כלל לא היתה מאורגנת, אלא נגרמה על-ידי ה-מאורע הבא: אסיר-עולם עיוור מחלחול, בשם מחמוד אברידנהש, שכב חולה במיטתו, אחד הסוהרים, בשם טולידנו, ניגש אליו והחל מכה אותו, היות והנהוג וההוראות בכלא קובעים שבעת שסוהר נכנס לתא כולם צריכים לעמוד.

האסירים התרחחו בגלל המכות שקיבל העיוור, והחזירו מנה אחת אפיים.

המיקרה קומם את האסירים האחרים כי כלא, שראו בכך הגדשת הסיאה של דיכוי והשפלות, כך החלה המרידה. לטענת ה-אסירים, נשברו לרבים מהם אברים במהלכה, וכולם הוכו קשות. זו הסיבה, לי-טענתם, שעיתונאים לא הורשו לבקר ב-כלא.

אחד האסירים סיפר שאחרי המרידה באשקלון קרה גם מיקרה דומה עם אסיר ושמו יוסף כליפה. הוא הסתכסך עם סוהר. כתוצאה מכך התלונן האסיר שתקופה מסוימת איבד את מאור עיניו.

המרידה באשקלון לא גרמה אולי לשיפור תנאיהם של האסירים הביטחוניים ב-בתי-הכלא, אך היא ודאי גרמה ליתר עירנות, אפילו מצד האסירים עצמם, כלפי המתרחש.

איך הוחמצה הזדמנות היסטורית?

הסיני העשירי

לגרש סתם חברה מן הארץ, כי אם לקבוע כי החברה הקיימת — סין — מיוצגת על-ידי ממשלת פקין, לא על-ידי ממשלת טייוואן.

● **ההצעה האמריקאית**, שביקשה להכניס את סין העממית מבלי לגרש את טייוואן, יכלה גם היא להיות תקדים מסוים, כן, המקופל בשתי המילים, "ייצוג כפול".

אמריקה הציעה שהארץ יכיר בסין העממית כיורשת החור קית של הכסא הסיני בארץ. לפיכך היה ההגיון מחייב את קבלת טייוואן כחברה חדשה, בשם זה. אולם לפי ההצעה האמריקאית, תישאר טייוואן כחברה בארץ (אם כי לא כחברה קבועה במועצת הביטחון) כמות שהיא — כלומר, כמי שמתימרת לייצג את סין כולה, ולא רק אי פורש.

תקדים כזה היה מאפשר לערבים לטעון, בבוא העת, כי גם ארץ-ישראל יכולה להיות מיוצגת בארץ על-ידי שתי ממשלות שונות — ממשלת ישראל וממשלה פלסטינית, שחוקם על-ידי הפי-דאיון בחסות הליגה הערבית.

ממשלת ישראל התקשתה להחליט בעניין לא רק בגלל היריבו ענייני זה. היו כמה וכמה שיקולים אחרים. בין השאר: ● **איש לא היה בטוח שארצות-הברית רוצה באמת שהצעתה תתקבל.**

לדעת רבים בווישינגטון, וגם בבירות אחרות, לא היה כל זה אלא מישחק, וארצות-הברית היתה בעצם מעוניינת להפסיד בו. כי סין העממית לא היתה נכנסת לארץ, אם היתה נשארת בו טייוואן, והנשיא ניקסון זקוק באופן חיוני, לקראת מערכת-הבחירות האמריקאית, לכינון יחסים עם פקין. לעומת זאת, לא היתה דעת הקהל האמריקאית סובלת הפקרת טייוואן בדם קר.

הפתרון, כפי שנדמה לרבים: מישחק כאילו עומדת אמריקה באופן נמרץ על השארת טייוואן בארץ, אך תנחל מפלה בהצבעה. (ייתכן מאוד שזהו הפירוש האמיתי למאורעות שקרו בסוף.)

● **מי שחשב כי ארה"ב באמת רוצה לנצח, לא היה שיששאל צריכה לוותר זה כלי תמורה.**

רבים בירושלים סברו כי במיקרה זה כדאי לעמוד על המקח עד הרגע האחרון, מתוך תיקווה שאם יתברר כי הקול הישראלי יכריע — תוכל ישראל למכור אותו לארצות-הברית ביוקר, למשל, תמורת פאנטומים, או ביטול יוזמת רוג'רס.

ההצבעה לטובת ארצות-הברית הוסוותה, כדי למנוע את הצורך להצביע בגלוי נגד סין העממית. השיטה: להצביע בעד האמריקאים בעניין "נוהלי-כביכול" — כלומר, ההצבעה שתכ-ריע, אם יהיה צורך ברוב רגיל או ברוב של שני שלישים בהצבעה ה"מהותית".

ישראל הצביעה בעד רוב של שני שלישים. אילו היתה מתקבלת הצעה זו, היתה נופלת ההצבעה האלבאנית אוטומטית, כי לא היה לה רוב כזה. אז יכלה ישראל להצביע בשקט בעד ההצעה האלבאנית בהצבעה השנייה — כי לאמריקאים כבר לא יהיה איכפת. נצחונם הובטח.

הזדמנות היסטורית!

● **דמה כי ירושלים לא העזה כלל לחשוב על האפשרות ההפוכה** — למסור את הקול הישראלי לסין העממית.

וייתכן שגם בשטח זה החמיצה ישראל עתה הזדמנות היסטורית.

אין ספק כי יש לפקין עניין חיוני ביותר להיכנס לארץ תוך גירוש טייוואן, הדבר שווה לה הרבה — הרבה מאוד.

בראשית ימיה, איבדה ישראל הזדמנות היסטורית לקשור יחסים עם סין העממית, שקמה באותו זמן. מי שתיה או ציר יש-ראל בבורמה, דויד הכהן, העמיד את גיסו, שרי-החוף דאז משה שרת, על גודל הזדמנות, והציע לקשור קשרים. אולם שרת פחד להרגיז את האמריקאים, טירפד את ההצעה.

התוצאה: ישראל אמנם הכירה בסין העממית (ואינה מכירה בטייוואן), אך לא יכלה לקצור את הקציר. סין הפכה אויבת קיצונית ביותר של ישראל.

יתכן כי השבוע יכלה ישראל לתקן את המישגה ההיסטורית, לבוא בשקט בדברים עם מנהיגי פקין, לברר מה מחיר שינוי העמדה הישראלית.

תוך כדי כך היתה ישראל גם מפגינה שהיא עצמאית בהכ-רעות חשובות, ושהיא שייכת למחנה אחד יחד עם מרבית המדי-נות הגאורות במערב, במיזרח ובעולם השלישי, המבינות כי שלום העולם מחייב את צירוף סין לארץ.

מה שקרה באמת, הושיב את ישראל בין שני הכסאות. היא הצביעה בעד ההצעה האמריקאית לדרוש רוב של שני שלישי-שים — הצבעה אנטי-סינית מובהקת. אולם הצעה זו נפלה. הצי-בעת ישראל בעד ההצעה האלבאנית, לאחר-מכן, לא שינתה כבר דבר, כי ממילא כבר היה אז להצעה זו רוב מכריע, וההצעה האמריקאית כלל לא עלתה להצבעה.

● **לחמתם של שני סינים גדולים** — מאו טסה-טונג וצ'אנג קיי-שק — האפילה השבוע על החיים בארץ ובבירות העולם.

במשך כמה ימים היתה קיימת האפשרות שהמלחמה תוכרע על-ידי סיני שלישי: יוסף תקוע (46), שנולד אמנם ברוסיה, בשם טוקצ'ינסקי, אך גדל בסין. (פרט מעניין: בכל הביוגרפיות הרש-מיות של תקוע, הושמטה העובדה שחי וגדל בסין.) מסין עבר לארצות-הברית, שם היה מרצה באוניברסיטת הרווארד, לפני שעבר לעבוד כיועץ משפטי בסוכנות היהודית — עד שעלה לארץ בשנת 1949.

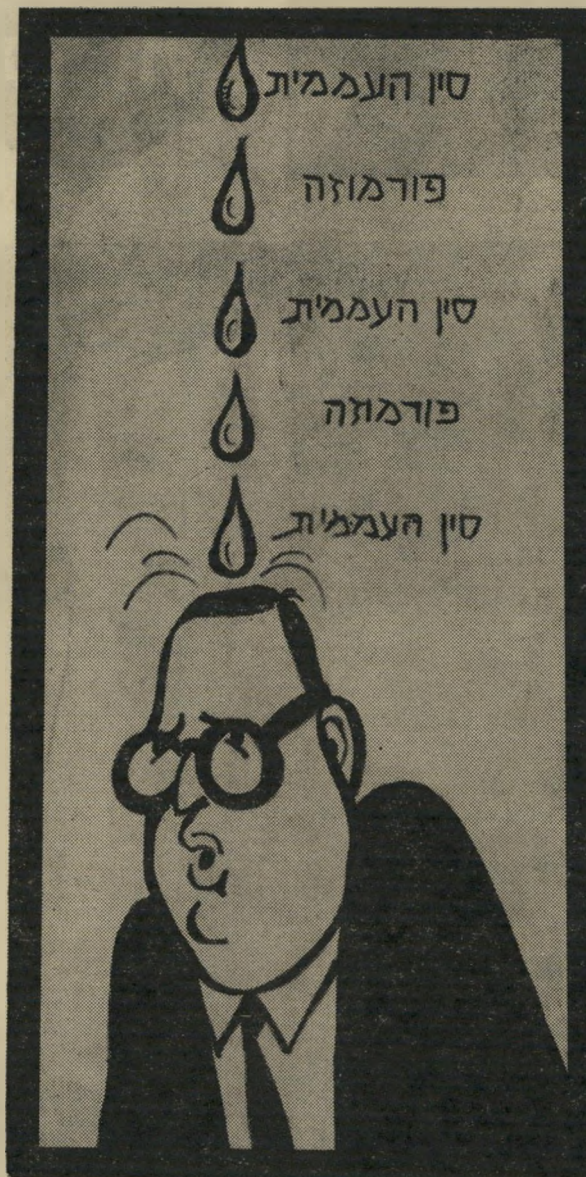
ההכרעה עמדה על חוד התער. היתה קיימת אפשרות שתהיה בידי ישראל.

תקדים - כאן וכאן

● **א היתה זאת הכרעה קלה**, לא מבחינה עניינית ולא מב-חינה תכסיטית.

הפחד הגדול היה, כמובן, מפני יצירת תקדים, העלול להת-נקם בישראל. אלא שכל הכרעה יכלה להיות תקדים מסוכן.

● **ההצעה האלבאנית**, שביקשה לגרש את טייוואן

עיניו סיני...

(פורמוזה) מן הארץ עם כניסת סין העממית, היתה יוצרת תק-דים של גירוש חברת-ארץ. במצב מסויים, לכל הערבים להס-תמך על כך בנסיון לגרש את ישראל, למשל, בטענה שאינה מקבלת את החלטת מועצת-הביטחון מנובמבר 1967.

אלא שאין תקדים זה פשוט כל כך, כי אין אלבניה מציעה